

PRESSMEDDELANDE från EU:s narkotikacentrum i Lissabon

DEN SENASTE UTVECKLINGEN INOM NARKOTIKAPOLITIK OCH LAGSTIFTNING **Växande oro över narkotikans inverkan på våra samhällen**

(24.11.2005 LISSABON) Det finns en växande oro i många europeiska länder över narkotikans mer omfattande inverkan på de samhällen vi lever i. Detta konstaterar **EU:s narkotikacentrum (ECNN)** i sin **Årsrapport 2005 över situationen på narkotikaområdet i Europa**.

Narkotikacentrumet har gjort en särskild granskning av de problem som narkotikamissbruk innebär för allmänheten och konstaterar att det finns en ny trend inom narkotikapolitiken som innebär att man inte bara går in för att minska användningen av olagliga droger, utan även angriper narkotikarelaterade beteenden som har en negativ inverkan på samhället i stort.

”Beteenden, situationer och aktiviteter som är exempel på de problem som narkotika innebär för allmänheten är inga nyheter, utan har funnits länge i de flesta av **EU:s medlemsstater, kandidatländerna och Norge**”, säger narkotikacentrumet. ”Vad som är nytt är den växande tendensen bland beslutsfattare i en del länder att samla ihop dessa företeelser under ett enda begrepp och att angripa dem inom ramen för den nationella narkotikastrategin”.

”När vi talar om de problem som narkotika innebär för allmänheten menar vi inte bara kriminalitet utan även mer allmänna antisociala beteenden som rubbar tryggheten, hälsan och ordningen i ett samhälle, och som hotar invånarnas livskvalitet och livsglädje,” säger **narkotikacentrumets ordförande Marcel Reimen**. ”Den oro som vi nu kan se på politisk nivå är en reaktion på detta negativa inflytande i våra egna bostadsområden.”

De vanligaste narkotikarelaterade företeelser som har en negativ inverkan på människors känsla av personlig trygghet och stabilitet i samhället är enligt **narkotikacentrumet** användning av narkotika offentligt, synlig narkotikapåverkan, gatulangning, brott som begås under narkotikapåverkan, öppna narkotikamiljöer, slängda sprutor, påträngande kontakter från missbrukare och missbrukares närhet till barn.

En rapport från **Europeiska kommissionen** 2003 om EU-medborgarnas syn på trygghet och exponering för narkotikarelaterade problem och brott i samhället visade att andelen människor som känner sig ”mycket otrygga” ute i samhället i **EU-15** steg från 8% 1996 till 12% 2002 ⁽¹⁾. En **Eurobarometer-undersökning** av unga människors uppfattning om narkotika visade att 63% bedömde det vara lätt att köpa narkotika i närheten av sina hem ⁽²⁾. Människors uppfattning är enligt narkotikacentrumets granskning en central faktor när det gäller de problem som narkotikan innebär för allmänheten, även om den kanske inte är en objektiv spegling av omfattningen av bråk och kriminalitet.

Att angripa de problem som narkotikan innebär för allmänheten

Fem länder – **Belgien, Irland, Luxemburg, Nederländerna och Storbritannien** – har nu satt upp en minskning av problemen för allmänheten som ett huvudmål för sin nationella narkotikapolitik och tar ett samlat grepp genom hälso- och samhällsinsatser och åtgärder inriktade på allmän säkerhet och miljö.

Även om de problem som narkotikan innebär för allmänheten av de flesta **EU-länder** inte sägs vara ett centralt mål i de nationella narkotikastrategierna, vidtar länderna ändå åtgärder mot företeelser som omfattas av detta

begrepp under den mer allmänna rubriken "säkerhet och allmän ordning". Flertalet länder, särskilt de **nya EU-medlemsstaterna**, agerar genom icke-specifika insatser och lagar mot exempelvis narkotikapåverkan på offentlig plats och bullerförorening.

Andra länder – däribland **Tyskland, Grekland, Frankrike, Irland** och **Österrike** – tar däremot initiativ för att minska olägenheter för allmänheten, t.ex. genom samråd och samordning mellan medborgare och alla aktörer som deltar i upplägget av den lokala narkotikapolitiken.

Andra åtgärder är lagar mot problem för allmänheten som i synnerhet beror på narkotikamissbruk (**Spanien, Frankrike, Storbritannien** – t.ex. föreskrifter i samband med rejvarrangemang och mot nedskräpning med sprutor), lokala polispatrulleringsinitiativ (**Tyskland, Grekland, Irland, Italien, Cypern** och **Finland**), åtgärder för att få bort öppna narkotikakulturer (**Danmark** och **Tyskland**) och skademinskande insatser som uttryckligen är riktade mot de problem som narkotikan innebär för allmänheten (**Luxemburg** och **Ungern**).

"I vilken mån detta nya insatsområde inom narkotikapolitiken beror på att problemen för allmänheten verkligen har ökat och inte på att våra samhällen har blivit mer intoleranta mot missbrukare är för närvarande oklart," säger **narkotikacentrumet**. Eftersom EU fortfarande saknar en gemensam definition av vad som utgör narkotikaproblem för allmänheten, liksom tillförlitliga indikatorer för att samla in uppgifter är det fortfarande svårt att objektivt mäta problemet. "Men det står klart att viljan att skydda lokala samhällen mot de negativa konsekvenserna av narkotikaanvändning, narkotikaberoende och narkotikahandel håller på att växa fram som en mycket konkret politisk angelägenhet i delar av Europa."

Översikt över den senaste utvecklingen inom narkotikapolitik och lagstiftning

Andra nyheter när det gäller narkotikapolitik och lagstiftning behandlas i kapitel 1 i *årsrapporten 2005*.

- Av de 29 länder som omfattas av rapporten har 26 länder en nationell narkotikapolitik som utgår från en nationell plan, strategi eller liknande dokument. De största åsiktsskillnaderna gäller minskning av skadeverkningar. Denna fråga ägnas stort utrymme i 12 av dokumenten, behandlas i ytterligare nio och nämns inte alls i fem.
- Nya nationella narkotikastrategier började tillämpas i sju länder: **Estland, Frankrike, Cypern, Litauen, Slovenien, Finland** (2004) och **Luxemburg** (2005).
- Fler länder mäter nu framsteg genom att utvärdera av sina narkotikastrategier. Antagandet av formella narkotikastrategier och ökad utvärdering har lett till att de narkotikarelaterade utgifterna i vissa länder har stigit (t.ex. i **Ungern** och **Luxemburg**).
- I flera medlemsstater antogs nya nationella lagar 2003 och 2004 för att minska unga människors exponering för droger (**Tjeckien, Danmark, Spanien, Lettland, Ungern, Polen** och **Storbritannien**).
- Under 2003 och 2004 antog flera länder lagar som berörde frågan om minskning av skadeverkningarna (**Frankrike, Luxemburg, Finland, Storbritannien** och **Norge**).
- Under 2003 och 2004 ändrade en del länder de rättsliga påföljderna för cannabisbruk (**Belgien** och **Storbritannien** – lindrigare påföljder; **Danmark** – kraftigare påföljder). År 2003 sänkte **Grekland** maxstraffet för narkotikaanvändning från fem till ett år, medan **Ungern** avskaffade narkotikabruk som ett brott i sin brottsbalk (även om narkotikabruk fortfarande kan bestraffas genom brott rörande köp och innehav).
- Straffen skärptes generellt för olaglig narkotikahandel och narkotikarelaterade brott som utsätter minderåriga för fara.

- Två länder rapporterade åtgärder för att lagstifta om narkotika på arbetsplatser (**Finland** och **Irland**). Narkotikaprevention i särskilda miljöer, t.ex. på arbetsplatser, tas upp i EU:s nya handlingsplan för narkotikabekämpning (2005–2008). För mer information om EU:s narkotikastrategi 2005–2012 och handlingsplanen, se kapitel 1.

Anmärkingar

Granskningen av de problem som narkotikamissbruk innebär för allmänheten är ett av tre "temakapitel" som ingår i årsrapporten 2005 (<http://issues05.emcdda.eu.int>).

⁽¹⁾ *Public safety, exposure to drug-related problems and crime*, European Opinion Research Group Report (EORG), 2003, för Europeiska kommissionens räkning (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_181_en.pdf).

⁽²⁾ *Young people and drugs*, Flash EB 158, 2004 (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl158_en.pdf).